

5. Як зміцнити психічне здоров'я дошкільника. URL: https://dnz37.edu.vn.ua/zmiz_psih_zdor.html (дата звернення: 12.02.2024).

Як покращити психологічний стан дитини під час війни: поради фахівця: за матеріалами Національної поліції України. URL: <https://mvs.gov.ua/news/iak-pokrashhiti-psixologicnii-stan-ditini-pid-cas-viini-poradi-faxivcia> (дата звернення: 11.03.2024).

ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ПЕРЕЖИВАННЯ СТРЕСУ СЕРЕД МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Тетяна Гловацька,

студентка групи ММ-21 спеціальності 223 Медсестринство
освітньо-професійної програми «Сестринська справа» кафедри
медсестринства та екстреної медицини Комунального закладу вищої освіти
«Волинський медичний інститут» Волинської обласної ради
Науковий керівник – *Тетяна Пастрик, д-р психол. н., доц.,
в. о. ректора КЗВО «Волинський медичний інститут»*

Проведено дослідження на тему стресу серед медичних працівників та емпірично досліджено рівень стресу в медичних працівників та показників стресостійкості при оцінюванні інтелектуальних і поведінкових чинників стресу, та емоційних і фізіологічних симптомів стресу.

Медичні працівники часто піддаються високому рівню стресу у своїй повсякденній роботі. В ході своєї роботи вони піддаються впливу безлічі емоцій, включаючи необхідність рятувати пацієнта, почуття невдачі і розчарування, коли хвороба пацієнта прогресує, почуття безсилля перед хворобою і пов'язаними з нею втратами діяльності [2, с. 33]. Тому вивчення питання стресу саме у медичних працівників є актуальним для нас завданням.

Для дослідження впливу стресу серед медичного персоналу було використано методику «Комплексна оцінка проявів стресу» Ю. В. Щербатих. В ході роботи було визначено чотири рівні ознак (див. рис. 1) та п'ять рівнів стресу (див. рис. 2). Аналізуючи рисунок, ми можемо спостерігати, що на графіку зображено чотири основні рівні ознак стресу, а саме: інтелектуальні ознаки (61%), емоційні ознаки (57%), поведінкові ознаки (54%), фізичні ознаки (43%).

З отриманих результатів можна виділити домінуюче переважання у даної вибірки досліджуваних наступні властивості: переважання негативних умов, складність сконцентрувати увагу, підвищене відволікання, складність у прийнятті рішень, бажання перекласти відповідальність на когось-іншого, збільшення конфліктних ситуацій в сім'ї або на роботі, низька продуктивність діяльності, підвищена тривожність, почуття невпевненості в собі та зменшення задоволення життям, підвищена втомленість, головний біль. Такий результат, може бути свідченням того, що на рівень стресу впливає багато факторів, і не лише робочих. В особистій розмові учасники дослідження говорять про сукупність різних факторів, які

Секція 8. Психологічний вимір особистості

на них впливають. Багато розмов та тривог стосуються війни в Україні; страх втрати близьких осіб, тривога щодо мобілізаційних процесів тощо. Також сюди можна віднести відчуття соціальної незахищеності, невпевненість у майбутньому та інші фактори. Дехто з учасників відзначав, що відчувається самотньо та відособлено, що також може провокувати стрес.

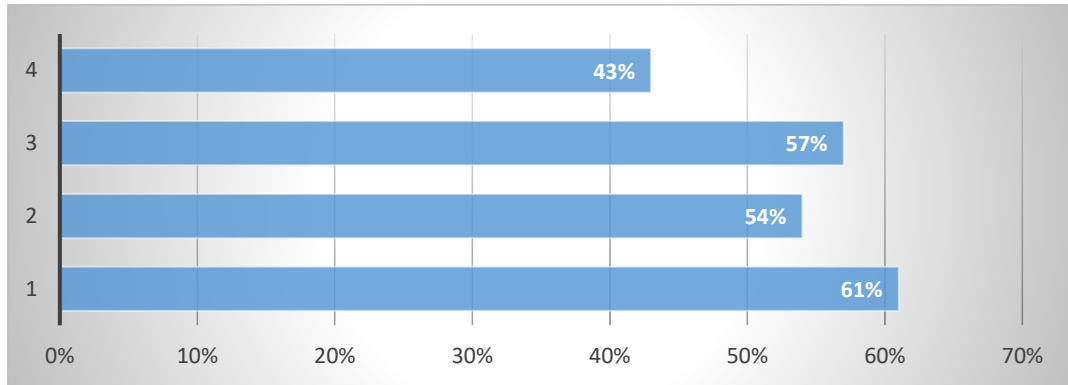

Рис. 1. Показники рівнів ознак стресу, %

(Прим.: 1 – інтелектуальні ознаки; 2 – поведінкові ознаки; 3 – емоційні ознаки; 4 – фізичні ознаки)

Далі, за методикою «Комплексна оцінка стресу», (див. рис. 2.2) нами було виділено рівні стресу серед медичних працівників. У жодного (0%) з досліджуваних в цей момент життя відсутність стресу та помірний рівень стресу не було визначено. 27% опитаних відчувають рівень напруги, інші 27% опитаних мають рівень сильного стресу, в цьому випадку необхідне застосування спеціальних методів та методик подолання стресу.

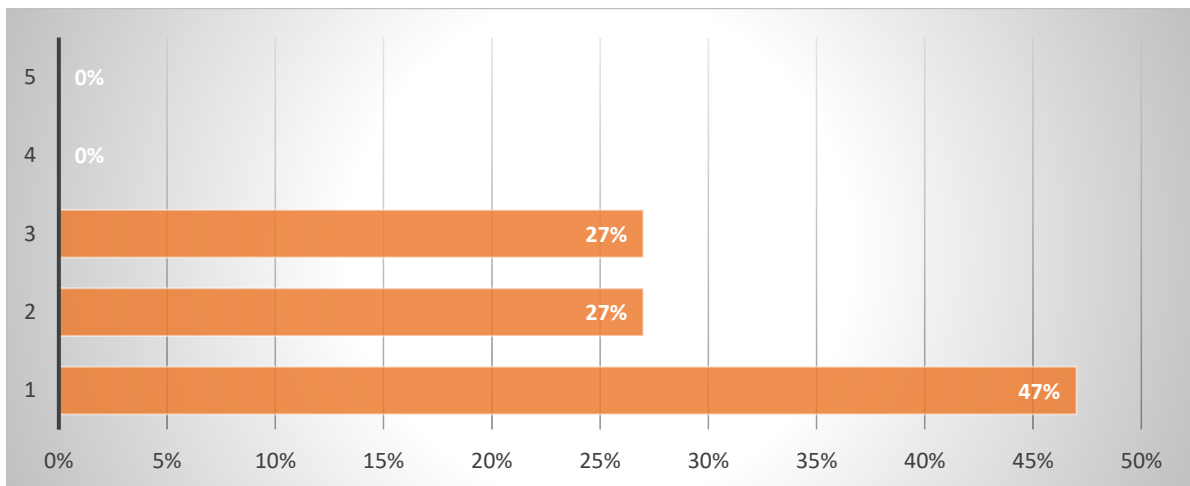

Рис. 2. Показники рівнів прояву стресу, %

(Прим.: 1 – рівень виснаження; 2 – рівень сильного стресу; 3 – рівень напруги; 4 – помірний рівень стресу; 5 – стрес відсутній)

У опитуваних виражається напруження емоційних і фізіологічних систем організму, що виникає у відповідь на стресогенний фактор, який не вдалося компенсувати. Найгірша ситуація у 47% досліджуваних, де виявлено рівень

виснаження, для успішного подолання якого потрібна допомога психолога або психотерапевта. Така величина стресу говорить про те, що організм виснажується через стресогенні чинники.

Отже, можна підсумувати, що в медичних професіях дуже важливо звертати увагу на психоемоційний стан професіонала. Адже формування емоцій залежить від сили вираження, їх якості та позитивного чи негативного знаку, ймовірності задоволення потреб діяльності [1, с. 350]. Стрес є внутрішнім станом організму, при якому ускладнюються здійснення його інтегративних функцій.

Література та джерела

1. Lazarus R. S. From psychological stress to the emotions. A history of changing outlooks, in: fifty years of the research and theory of R. S. Lazarus. An analysis of historical and perennial issues. 1998. P. 349–365.

2. Selye H. A. A syndrome produced by diverse noxious agents. Nature. Vol. 138(3479). P. 32–34.

**ОСОБЛИВОСТІ МОРАЛЬНОГО РОЗВИТКУ
ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ**

Ілона Город,

студентка 11 ДО групи спеціальності 012 Дошкільна освіта
факультету дошкільної освіти та музичного мистецтва Комунального закладу
вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради

Науковий керівник – Марія Козігора, д-р філос. (психол.),
старший викладач кафедри педагогіки та психології

Досліджено стадії розвитку морального почуття. Проаналізовано особливості розвитку моральної свідомості та моральності дітей дошкільного віку.

У дошкільному періоді з'являються форми поведінки, пов'язані не тільки з виділенням власного «Я», але і з принципово новим типом відносин дитини до навколишнього світу – переважної орієнтації дитини на соціальне оточення. Про це свідчить, зокрема, переважання тематики, пов'язаної із зображенням людини у творчості дошкільника. Це створює сприятливу основу для формування первинних форм соціально значущих цінностей і моральних критеріїв.

За Ж. Піаже розвиток морального почуття здійснюється у дві стадії:

1) стадія морального реалізму – діти судять про моральність вчинку або поведінки по його результату, не будучи здатними оцінити і врахувати наміри;

2) стадія морального релятивізму – діти розуміють, що правила створюються самими людьми і в ряді ситуацій люди бувають змушені від них відступати або змінювати їх. Це приводить їх до усвідомлення відносності моральності вчинку. При його оцінкою вони починають виходити з намірів, мотивів людини, а не з результатів і наслідків цих вчинків.